

Ο ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ «ΜΕΝΟΝΤΑΣ ΣΠΙΤΙ...»

του Ν. Λινάρδου

Στα τέλη Μαρτίου 2020, το 4^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής, έπειτα από εισήγηση των Σ.Ε.Ε. Φιλολόγων και απόφαση της ολομέλειάς του, προκήρυξε μαθητικό λογοτεχνικό διαγωνισμό συγγραφής ποιήματος και διήγηματος, υπό τον γενικό τίτλο «Μένοντας σπίτι...», και κάλεσε τους/τις ενδιαφερόμενους/ες μαθητές/τριες των σχολείων της Δ' ΔΔΕ Αθήνας να υποβάλουν τα έργα τους μέχρι την 30^η Απριλίου 2020. Ειδικότερα, ο διαγωνισμός περιελάμβανε τέσσερις κατηγορίες: ποίημα Γυμνασίου, ποίημα Λυκείου, διήγημα Γυμνασίου και διήγημα Λυκείου. Κάθε μαθητής/τρια μπορούσε να συμμετάσχει με ένα ποίημα ή ένα σύντομο διήγημα χιλίων περίπου λέξεων.

Πέραν του προφανούς στόχου που έχει ένας μαθητικός λογοτεχνικός διαγωνισμός, δηλ. της τριβής των μαθητών/τριών με τον έντεχνο/δημιουργικό γραπτό λόγο και της γλωσσικής, αισθητικής, και γενικότερα πνευματικής καλλιέργειας που απορρέει από αυτόν, το γεγονός ότι ο διαγωνισμός αποτέλεσε μια πρακτική εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσα σε μια δύσκολη για τους μαθητές περίοδο, μια περίοδο αναστολής της λειτουργίας των σχολείων, κατέστησε τον διαγωνισμό και ένα μέσο ψυχολογικής στήριξης των μαθητών, και κυρίως ένα μέσο αποτροπής της αποστασιοποίησής τους από την εκπαιδευτική διαδικασία. Όπως χαρακτηριστικά σημείωνε η προκήρυξη, σκοπός του διαγωνισμού ήταν «...να δοθεί στους μαθητές η δυνατότητα να μετουσιώσουν σε έντεχνο λόγο τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τα βιώματα της περιόδου της πανδημίας, κατά την οποία διαμορφώνονται πρωτόγνωρες συνθήκες, τίθενται σε δοκιμασία αρχές και αξίες, αναθεωρούνται προτεραιότητες και ανατρέπονται βεβαιότητες».

Τα έργα των μαθητών/τριών αξιολογήθηκαν από κριτική επιτροπή, στην οποία συμμετείχαν, εκτός από τους δύο Σ.Ε.Ε. Φιλολόγων του 4^{ου} ΠΕΚΕΣ, Νίκο Λινάρδο και Γιούλη Χρονοπούλου, οι συνάδελφοι Γιώργος Γκανέλης, Αντιγόνη Λασκαρίδου, Δώρα Μέντη και Χρυσάνθη Πολύζου. Τους ευχαριστούμε θερμά για την προσφορά τους, όπως και όσους διδάσκοντες και όσες διδάσκουσες παρακίνησαν τους/τις μαθητές/τριές τους να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό.

Ως προς το σκέλος του διαγωνισμού που αφορά το διήγημα, η ανταπόκριση των μαθητών/τριών ήταν πολύ ικανοποιητική. Υποβλήθηκαν 85 έργα στην κατηγορία «Διήγημα Γυμνασίου» και 26 έργα στην κατηγορία «Διήγημα Λυκείου». Τα διακριθέντα έργα έλαβαν βραβεία, τιμητικούς επαίνους και ειδικές μνείες. Τα βραβεία συνοδεύτηκαν από βιβλία, γραμμένα από εκπαιδευτικούς της Δ' ΔΔΕ Αθήνας και υπογεγραμμένα από τους συγγραφείς. Όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν βεβαίωση συμμετοχής. Σε γενικές γραμμές, θεωρούμε ότι ο διαγωνισμός ήταν επιτυχής και ότι εκπλήρωσε τους παιδαγωγικούς και διδακτικούς σκοπούς του. Το επόμενο βήμα μας θα είναι η ψηφιακή έκδοση (ebook) των βραβευθέντων έργων.

Επιτρέψτε μου τρεις ειδικότερες παρατηρήσεις επί των συμμετοχών στον διαγωνισμό:

α) Η συμμετοχή των μαθητών/τριών του Γυμνασίου ήταν σαφώς πολυπληθέστερη, γεγονός που αποδεικνύει, κατά την άποψή μου, για μια ακόμα φορά, τη ζημιά που προκαλεί στο Λύκειο η μετατροπή του σε πεδίο προετοιμασίας για τις πανελλαδικές εξετάσεις.

β) Η συμμετοχή των αγοριών ήταν της τάξεως του 19,8%, μια ακόμα ένδειξη ότι –τουλάχιστον σε αυτές τις ηλικίες- τα κορίτσια έχουν μεγαλύτερη έφεση από τα αγόρια προς τον έντεχνο λόγο. Το φαινόμενο μπορεί να έχει ποικίλες ερμηνείες, μεταξύ των οποίων δεν μπορούμε να αποκλείσουμε και την επίδραση που ασκούν διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.

γ) Η κριτική επιτροπή διαπίστωσε ότι αρκετά από τα κείμενα που υπέβαλαν οι μαθητές/τριες δεν είναι διηγήματα, αλλά ανήκουν σε άλλα γραμματειακά είδη: ημερολόγιο, στοχαστικό δοκίμιο, απλό πληροφοριακό κείμενο κ.α. Διαπίστωσε επίσης ότι η συνάφεια ορισμένων κειμένων με το γενικό θέμα του διαγωνισμού ήταν τουλάχιστον χαλαρή. Ωστόσο, αποφάσισε να απονεμίσει σε ορισμένα από αυτά τα κείμενα ειδικές μνείες, επιβραβεύοντας την ποιότητά τους. Πάντως, ως διδάσκοντες, πρέπει να προβληματιστούμε από το γεγονός ότι αρκετοί μαθητές μας δεν μπορούν να διακρίνουν το διήγημα από οποιοδήποτε άλλο πεζογράφημα.

Παραθέτω κατωτέρω τους πίνακες των διακριθέντων έργων:

ΔΙΗΓΗΜΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΝΟΠΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΑΚΡΙΣΗ	ΣΧΟΛΕΙΟ
Μαρίνα Δράκου	Μένοντας σπίτι	1 ^ο βραβείο	8 ^ο Γυμνάσιο Ν. Σμύρνης
Παναγιώτα Λύρα	Τα μανταλάκια	2 ^ο βραβείο	5 ^ο Γυμνάσιο Π. Φαλήρου
Ειρήνη Γέρμαν	Η άλλη πλευρά	3 ^ο βραβείο	Ιδ. Γυμνάσιο Γ. Μαλλιάρια
Μαρία Άννα Παϊτοντζή Ελευθερίου	Μένοντας σπίτι	3 ^ο βραβείο	Ιδ. Γυμνάσιο Λεοντείου Ν. Σμύρνης
Μαρία Βασιλική Δρούλια	Μένοντας σπίτι	Έπαινος	Ιδ. Γυμνάσιο Λεοντείου Ν. Σμύρνης
Δημήτρης Κωνσταντάρας	Μένουμε σπίτι – Δημιουργούμε πολύτιμη φίλια	Έπαινος	Ιδ. Γυμνάσιο Σχολής Ξενοπούλου
Ειρήνη Μαρία Σεσίλια Λουλακάκη Μουρ	Μένουμε σπίτι	Έπαινος	4 ^ο Γυμνάσιο Ν. Σμύρνης
Νικόλας Ιωάννης Πάτρας	Μένοντας σπίτι	Έπαινος	1 ^ο Γυμνάσιο Π. Φαλήρου
Ανδρέας Σκούπας	Ο επόμενος covid-19 – Σκέψεις	Έπαινος	Μουσικό Γυμνάσιο Αλίμου
Μαρία Μανουσοπούλου	Άτιτλο	Ειδική μνεία	2 ^ο Γυμνάσιο Μοσχάτου
Αικατερίνη Αναστασία Μπαράκου	Η αναταραχή στη μονοτονία της καραντίνας	Ειδική μνεία	6 ^ο Γυμνάσιο Ν. Σμύρνης

ΔΙΗΓΗΜΑ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΑΚΡΙΣΗ	ΣΧΟΛΕΙΟ
Παρασκευή Μπιρμπίλη	Ημερολόγιο καραντίνας	1 ^ο βραβείο	1 ^ο ΓΕΛ Ν. Σμύρνης
Σοφία Άννα Σταματοπούλου	Μένοντας σπίτι	2 ^ο βραβείο	1 ^ο ΓΕΛ Μοσχάτου
Μαριάννα Μπιλικά	Κυριακή του Πάσχα	3 ^ο βραβείο	5 ^ο ΓΕΛ Ν. Σμύρνης
Βασιλική Βερόνικα	Άτιτλο	Έπαινος	3 ^ο ΓΕΛ Αργυρούπολης

Δεληγιάννη			
Γιώργος Ζαλογιάννης	Μένοντας σπίτι – Παρατηρώντας τη ζωή	Έπαινος	3 ^ο ΓΕΛ Αργυρούπολης
Μάχντι Τατζίκ	Οι μαχητές που ζουν στο σπίτι της Δήμητρας	Ειδική μνεία	2 ^ο ΓΕΛ Διαπολιτισμικής Εκπ/σης Ελληνικού
Γιασμίν Χελάλι	Α΄ Β΄ ενικό πρόσωπο	Ειδική μνεία	2 ^ο ΓΕΛ Διαπολιτισμικής Εκπ/σης Ελληνικού
Μαρία Φεφέ	Ο άλλος	Ειδική μνεία	Πρότυπο ΓΕΛ Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης

Ακολουθούν ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα διακριθέντων μαθητικών έργων:

Μαρίνα Δράκου, Μένοντας σπίτι, 1^ο βραβείο Γυμνασίου

...Η μητέρα λέει ότι εμείς έχουμε την αγάπη μας που αξίζει περισσότερο απ' όλο το χρυσάφι του κόσμου. Κάνει τα αδύνατα δυνατά για να μη μας λείψει τίποτα. Πάντα τα καταφέρνει. Ο πατέρας δουλεύει όλη μέρα από το πρωί μέχρι το βράδυ. Σπάνια τον βλέπουμε. Τις Κυριακές πηγαίνει στο καφενείο για ουζάκι και τάβλι με τους φίλους του. Όταν γυρίζει στο σπίτι, αργά, βλέπει αθλητικά στην τηλεόραση. Εμείς καθόμαστε στο δωμάτιό μας. Να μην τον ενοχλούμε. Είναι πάντα εκνευρισμένος τις Κυριακές. Μάλλον επειδή τη Δευτέρα θα ξαναπάει για δουλειά. Και σε ποιον αρέσουν οι Δευτέρες; Συνήθως τον παίρνει ο ύπνος στον καναπέ, κι αλίμονό μας αν χρειαστεί να πάμε τουαλέτα μες στη νύχτα και τον ξυπνήσουμε. Ποιος είδε τον Θεό και δεν τον φοβήθηκε! ... Τα κρούσματα πολλαπλασιάζονται, οι θάνατοι αμέτρητοι σε Ευρώπη, Αμερική, Ασία, Αφρική... Εκατόν ογδόντα τέσσερις χώρες, πάνω από εκατό χιλιάδες οι νεκροί. Πανδημία είπαν, μένουμε σπίτι. Καραντίνα. Κλείνουν τα σχολεία, τα καταστήματα, τα άλση, οι πλατείες, μένουμε σπίτι για να γλιτώσουμε. Τότε ήταν που είδα για πρώτη φορά τον πατέρα στο σπίτι. Δεν τον χώραγε ο τόπος. Έκλεισε η αποθήκη που δούλευε το πρωί, έκλεισε το μεζεδοπωλείο που δούλευε το βράδυ, έκλεισε και το καφενείο που πήγαινε τις Κυριακές. Το σπίτι μας τώρα φαινόταν πιο μικρό. Η μητέρα έπαψε να τραγουδά τα πρωινά. Δεν την καλούσαν πια οι γειτόνισσες για σίδερο. «Μένουμε σπίτι, κορίτσι μου. Καταλαβαίνεις...». Τα χρήματα σώθηκαν. Ο πατέρας θηρίο ανήμερο. Κλείναμε τ' αυτιά μας όταν φώναζε, κρυμμένοι στο δωμάτιό μας, μέχρι να φύγει κοπανώντας την εξώπορτα με δύναμη. Η μικρή έτρεμε κολλημένη πάνω μου. Η μαμά μας έκλαιγε. Θάμπωσε η ομορφιά της, μαράθηκαν τα λουλούδια της. Την αγκαλιάζαμε σφιχτά και της λέγαμε εμείς έχουμε την αγάπη μας, που αξίζει περισσότερο απ' όλο το χρυσάφι του κόσμου. Φιλιά και δάκρυα σκέπαζαν το πρόσωπό μας. Όταν επέστρεφε ο πατέρας, ξαπλώναμε γρήγορα στα κρεβάτια μας και σβήναμε το φως. Ήταν πάντα πιωμένος, επιθετικός. Η ανθρωπότητα προσπαθούσε να σωθεί απ' τον θανατηφόρο ιό κι εμείς από έναν βάνουσο πατέρα. Ένα βράδυ, η μητέρα προσπάθησε να τον καθησυχάσει. «Έχουμε την υγεία μας και την αγάπη μας». Μάταια. Ήταν σαν να έριξε λάδι στη φωτιά. «Τρώγεται η αγάπη, ανόητη γυναίκα!» της φώναξε. «Σε βαρέθηκα, όλους σάς βαρέθηκα!» Ένας γδούπος και μετά σιωπή. Την άλλη μέρα το πρωί όταν ξύπνησα, εκείνος

έλειπε κι η μητέρα ζύμωνε ψωμί. «Καλημέρα», της είπα. Δεν γύρισε να με κοιτάξει. «Έφυγε», μου είπε χαμηλόφωνα. «Έφυγε για τα καλά». Φαινόταν τόσο κουρασμένη, τόσο αδύναμη. Όταν την πλησίασα, είδα το μελανιασμένο της μάτι. «Κάνε, Θεέ μου, να μην ξαναγυρίσει ποτέ...» μονολόγησα. Της χάιδεψα τα μαλλιά. «Μαμά, δικό μας όλο το χρυσάφι του κόσμου».

Παναγιώτα Λύρα, Τα μανταλάκια, 2^ο βραβείο Γυμνασίου

... Στο απέναντι ξενοδοχείο συνεχώς μπαινοβγαίνουν από τις μικροσκοπικές μπαλκονόπορτες εξίσου μικροσκοπικά ανθρωπάκια. Είναι όλοι άνδρες. Το προληπτικά απομονωμένο πλήρωμα ενός πλοίου – θαλάσσιου τέρατος που βρέθηκε με κρούσματα του φονικού ιού. Έτσι όπως τους βλέπω να ρεμβάζουν, να καπνίζουν, να χασκογελούν πιάνοντας τις μεγάλες τους κοιλιές, πιο πολύ σα ναυάγια της ζωής μου μοιάζουν. Πάμε παρακάτω! Στο απέναντι διαμέρισμα, μια φιγούρα με γυαλάκια ξετρυπώνει από το δωμάτιό της και βγαίνει με δυσκολία στο μπαλκόνι παλεύοντας με τις αγριεμένες από τον αέρα κουρτίνες. Σα να βρέθηκε ο ξεχωριστός... Κοιτάζει προς το μέρος μου... Δεν είναι ένα επίμονο βλέμμα, επικριτικό, σαν αυτά τα συνήθη των ανθρώπων. Όχι. Αντίθετα μοιάζει να σε καθησυχάζει, να σε παρηγορεί, να σε καλεί να ανταποδώσεις. Κοιτάζω κι εγώ τον άγνωστο, κάνω ένα νεύμα... Και αυτή η μικρή, σχεδόν ανεπαίσθητη κίνηση αποτέλεσε την αρχή μιας σχέσης. Σα να αναδύθηκε από την πλήξη η χαρά του καινούργιου και από την απομόνωση η εξ αποστάσεως συνύπαρξη. Και τότε, μες τη μέθη του ποτού της ανακάλυψης, μεταβαίνω σε έναν κόσμο μαγικό. Οραματίζομαι την γειτονιά των ανοιχτών ανθρώπων! Αυτών που πρόθυμοι, γκρεμίζουν τα σύνορα του εαυτού τους και βγαίνουν έξω από αυτά. Τους βλέπω να μου απλώνουν ο καθένας το χέρι του και αυτά όλα μαζί να σχηματίζουν, ως δια μαγείας, ένα στεφάνι γύρω μου, να με αγκαλιάζουν γλυκά, όπως τα πέταλα τρυφερά αγκαλιάζουν τον ύπερο ενός πλουμιστού άνθους .

Γι' αυτό, λοιπόν, και όταν το όραμα θολώνει, χάνεται και εγώ απότομα επανέρχομαι στην πραγματικότητα, δεν αντέχω να σωπάσω! Αντικρίζοντας τους ναυτικούς του πληρώματος στο απέναντι ξενοδοχείο δεν συγκρατούμε... Μ' όλη μου τη δύναμη φωνάζω : «Βίιιρα τις άγκυρεςεεεε! Ταξιδέψτε λίγο και σε άγνωστα νερά! Έστω και από το μπαλκόνι σας!»... Ποιος ξέρει αυτός ο νεαρός τι λόγο είχε για να θελήσει να μου μιλήσει, να με εμπιστευτεί, να γελάσει μαζί μου, να μην παραιτηθεί στον καναπέ του μέχρι να του δοθεί το σήμα πως μπορεί να βγει έξω... Εγώ πάντως μέσα από μια λεκάνη με πολύχρωμα μανταλάκια βάλθηκα να ανακαλύψω τα χρώματα του κόσμου....

Παρασκευή Μπιρμπίλη, Ημερολόγιο καραντίνας, 1^ο βραβείο Λυκείου

... Πήγε μέχρι την κουζίνα, ψάχνοντας να βρει κάτι να φάει. Επέστρεψε στο δωμάτιό της με ένα πακέτο πατατάκια και κάθισε άγαρμπα στο κρεβάτι της. Τότε, η άκρη του ματιού της έπιασε την στοίβα με τα άδεια τετράδια στην βιβλιοθήκη της. Τα λόγια αντήχησαν στο κεφάλι της δυνατά και καθαρά, «*Θέλω κάθε ένας από εσάς, να κρατήσει ημερολόγιο καραντίνας*». Η ιδέα της είχε φανεί γελοία νωρίτερα, τι είχε όμως να χάσει; Πήρε το πρώτο τετράδιο που βρήκε μπροστά της και ξεκίνησε. «Αγαπητό ημερολόγιο, σήμερα δεν έγινε τίποτα το σπουδαίο. Είδα μόνο μερικά επεισόδια από μία σειρά και τώρα σου γράφω. Όπως βλέπεις η ζωή μου είναι μάλλον βαρετή. Είμαι όλη μέρα στο σπίτι λόγω της πανδημίας... Και τι δεν θα έδινά για να βγω πάλι έξω, να πάω οπουδήποτε εκτός από εδώ! Ποτέ δεν ήμουν κοντά με την οικογένειά μου, και η καραντίνα δεν μπορεί να αλλάξει αυτή την πραγματικότητα. Δεν θέλω να την αλλάξει. Είμαστε μια χαρά έτσι. Αν ξαφνικά αρχίσουμε να περνάμε περισσότερο χρόνο μαζί θα είναι απλά άβολο! Αυτή η κατάσταση έχει φέρει κυριολεκτικά τα πάνω κάτω... Τα πάντα μοιάζουν διαφορετικά. Δεν μου αρέσουν οι αλλαγές, με τρομάζουν. Γιατί δεν μπορούν απλά όλα να γίνουν φυσιολογικά, ξανά;». Δεν είχε πλέον έλεγχο του τι έγραφε. Οι λέξεις είχαν βγει από μέσα της σαν χείμαρρος. Έμεινε να κοιτάζει το χαρτί, μην μπορώντας να συλλάβει ότι όλα αυτά κρύβονταν τόσο καιρό μέσα της. Ακούστηκαν βήματα να πλησιάζουν, κι η πόρτα άνοιξε. Πριν προλάβει η Άννα να αντιδράσει, η μαμά της είχε ήδη μπει στο δωμάτιο. «Γλυκιά μου, ήρθα να δω μήπως θες κάτι να φας». «Είμαι εντάξει, μαμά, σε ευχαριστώ». Η γυναίκα είχε καρφώσει τα μάτια της στο τετράδιο. «Τι είναι αυτό;». «Εε, τίποτα. Μια εργασία για το σχολείο». «Να ρίξω μια ματιά;». «ΟΧΙ!», είπε η Άννα με περισσότερη ένταση απ' όση υπολόγιζε. «Μην είσαι ανόητη, άσε με να διαβάσω». Η μητέρα σήκωσε το χαρτί και άρχισε να διαβάζει, χωρίς τον παραμικρό μορφασμό. Όταν τελείωσε την ανάγνωση, στράφηκε προς την κόρη της, σαν χαμένη.

«Δεν ξέρω τι να πω... Δεν είχα ιδέα ότι περνάς τόσο δύσκολα. Θεέ μου, πόσο απαίσια μητέρα πρέπει να είμαι ώστε να μην το καταλάβω», είπε με φωνή που μόλις ακουγόταν. Αργά, τύλιξε τα χέρια της γύρω από το κορίτσι και την αγκάλιασε. Οι δύο τους ξέσπασαν σε δάκρυα. Κοίταξαν η μία την άλλη και μαζί πήγαν στο σαλόνι, όπου κάθονταν ο μπαμπάς κι ο Αχιλλέας. Τους παρέσυραν κι αυτούς σε μία ομαδική αγκαλιά, αφήνοντάς τους έκπληκτους από την ξαφνική εκδήλωση συναισθημάτων. Εκείνοι όμως, προτίμησαν να μην ρωτήσουν τίποτα. Οι εξηγήσεις μπορούσαν να περιμένουν...

Μαριάννα Μπιλικά, Κυριακή του Πάσχα, 3^ο βραβείο Λυκείου

... Το 2020 όμως αποδείχθηκε ζόρικη χρόνια για εκείνη. Ξύπνησε μια μέρα και τα εγγονάκια της είχαν αλλάξει. Μεγάλωσαν, ψήλωσαν, τα μαλλιά τους σκούρυναν, οι φωνές τους άλλαξαν. Η σπιθα που είχαν

μέσα τους έσβησε. Πήγαιναν για επίσκεψη και δεν τους έφτανε να ακούν για πρίγκιπες και ίπποτες. «Παραμύθια είναι αυτά γιαγιά! Δεν υπάρχουν ίπποτες!» Προσπαθούσε να τα καταλάβει, να φανεί καλή γιαγιά, να ξυπνήσει αυτή τη σπίθα μέσα τους. «Υπάρχουν παιδιά μου ίπποτες.» Πλέον όταν την κοίταγαν δεν την έβλεπαν σαν μια ηρωίδα. Σαν μια ηρωίδα της ζωής. Σαν μια σύγχρονη Simone de Beauvoir. Πλέον τα μάτια τους ήταν καρφωμένα σε κάτι μικρές ηλεκτρονικές συσκευές. Όλος ο κόσμος τους αυτός ήταν πλέον. Όλη τους η ζωή ήταν αποτυπωμένη σε αυτή την μικρή συσκευή. Όταν έφτασε ο κορονοϊός την βρήκε απροετοίμαστη. Πότε της δεν έχει συνηθίσει να έχει έναν εχθρό αόρατο, έναν εχθρό σχεδόν μηδαμινό που δεν μπορούσε ούτε να τον ακουμπήσει ούτε να τον δει. Και ξαφνικά έμεινε μόνη της. Εκεί όπου το σπίτι της έσφιζε από ζωή, και πίσω από κάθε τοίχο άκουγες και ένα τραγούδι, και από μια φωνή, τώρα πλέον επικρατούσε σιγή. Απόλυτη σιγή. Ούτε γέλια, ούτε παιδικές κραυγές, ούτε τσακωμοί. Σαν να ερήμωσε το σπίτι. Σαν να γέρασε με την αλλαγή του χρόνου...Θα ξαναέβλεπε τα εγγόνια της; Θα τα ξαναγκάλιαζε; ... Η καραντίνα, την έκανε να χάσει το νήμα της ζωής, όπως τότε που έχασε τον άντρα της και κρατιόταν από τις φωτογραφίες για να μην καταρρεύσει. Έτσι και τώρα Κυριακή του Πάσχα μέσα στο μεγάλο σπίτι της στο Κωλονάκι κρατιόταν από τις ζωγραφιές των εγγονιών της, από την μυρωδιά τους, από τα γέλια τους που αντηχούσαν ακόμα στα αυτιά της, για να μην καταρρεύσει εντελώς. Κυριακή του Πάσχα και το τηλέφωνο δεν χτύπησε ούτε μια φορά. Μονάχα ένα μήνυμα στον τηλεφωνητή της από την κόρη της. «Καλό Πάσχα μαμά, μακάρι να τρώγαμε μαζί.» Τρεις προτάσεις. Ξερές, πεταμένες πάνω σε ένα πιάτο, όπως ένα χθεσινοβραδυνό φαγητό. Για ποιον να μαγειρεύει; Για ποιον να άνοιγε ένα μπουκάλι κρασί; Για ποιον να αγόραζε χυμούς και σοκολάτες; Τα εγγόνια της δεν ήταν εδώ. Δεν ήταν κανείς εδώ. ... Έκανε τον σταυρό της. Ήπιε μια γουλιά νερό. Άκουσε το αηδόνι πάλι. Άρχισε να κόβει το φαγητό της. Μια μπουκιά. Ένα δάκρυ. Και άλλο. Ένα κελάηδισμα. Οι φωνές των εγγονιών της. Και άλλο δάκρυ. Ένα χτύπημα του κουδουνιού.

Μαρία Φεφέ, Ο άλλος, Ειδική μνεία Λυκείου

... Ο άντρας στον καθρέφτη με έχει τρελάνει γιατί μου φωνάζει αλήθειες που δεν θέλω να ακούσω. Με έχει τρελάνει η επιθυμία να γίνω αυτός που βρίσκεται παγιδευμένος πίσω από το γυαλί. Όμως δεν μπορώ. Τρέμοντας σέρνω τα πόδια μου, σε μία υπερπροσπάθεια να φύγω. Να σταματήσω να βλέπω αυτόν τον άντρα που επιτέλους πήρε την κανονική του μορφή. Την αποτυχημένη, απελπισμένη με τη ζωή, τυφλωμένη από το μίσος όσο με κοιτάει, μορφή. Την μορφή μου. Με λύσσα σπάω τον καθρέφτη και νιώθω ελεύθερος. Ίσως τώρα που δεν θα τον ξαναδώ να καταφέρω να γίνω όλα όσα είναι εκείνος. Ίσως τώρα να σταματήσει να με στοιχειώνει η άσχημη μορφή που παίρνει κάθε φορά, αφού με έχει ποδοπατήσει με την αλήθεια. Γιατί ο δυνατός αυτός άντρας όλο αυτό τον καιρό ισοπέδωνε τον ίδιο του

τον εαυτό. Και αυτή η σκέψη, με βοηθάει να σηκωθώ. «Δεν μπορείς να με ελέγξεις πια» λέω, ενώ νιώθω την ψυχική εξάντληση να με κυριεύει. Κοιτάζω τα γεμάτα γυαλιά, ματωμένα χέρια μου και αρπάζω την καπαρντίνα μου, έτοιμος να βγω από το σπίτι. Η απελπισία έχει δώσει τη θέση της σε μία ψυχρή αποφασιστικότητα που κατακλύζει κάθε κύτταρο του κορμιού μου. Χρειάζομαι βοήθεια. Πρέπει να ξεφορτωθώ τους δαίμονες μέσα μου πρώτα για να γίνω όλα όσα επιθυμώ. Πρέπει να παλέψω με τον εαυτό μου και να τον κερδίσω. Και θα το κάνω γιατί μπορώ. Και έτσι για πρώτη φορά μετά από καιρό, πιστεύω στον εαυτό μου.

Μάχντι Τατζίκ, Οι μαχητές που ζουν στο σπίτι της Δήμητρας, Ειδική μνεία Λυκείου

Με λένε Μάχντι και μένω σε έναν ξενώνα με άλλα παιδιά πρόσφυγες που είναι στην Ελλάδα χωρίς την οικογένειά τους. Εδώ και πολλές μέρες δεν μπορούμε να βγούμε από το σπίτι μας, διότι υπάρχει κίνδυνος να μολυνθούμε από τον κορονοϊό. Περνάω το χρόνο μου γράφοντας κάποια πράγματα στο ημερολόγιο μου, όπως αυτά που μοιράζομαι μαζί σας παρακάτω... 12:00 Ξαπλώνω στον καναπέ στο σαλόνι. Η μυρωδιά του φαγητού έχει πλημυρίσει όλο το σπίτι. Η κα Έλλη μαγειρεύει. Μαντεύω πως φτιάχνει κοτόπουλο με ρύζι. Η κα Έλλη είναι μια πολύ καλή γυναίκα, η οποία δουλεύει εδώ, 14 χρόνια τώρα. Τα παιδιά συχνά την φωνάζουν μητέρα. Υπάρχει μία βαθιά σιωπή στο σπίτι γιατί τα περισσότερα παιδιά κοιμούνται ακόμη... Αλλιώς η ησυχία σε ένα σπίτι με παιδιά πρόσφυγες χωρίς τις οικογένειές τους, με μέση ηλικία 17 χρονών, είναι τόσο σπάνια όσο και το πέρασμα του κομήτη Halley, τον οποίο και βλέπει κανείς μία φορά στα 75.5 χρόνια. Μου αρέσει η ησυχία, σκέφτομαι... 22:00 Το σπίτι είναι πάλι ζωηρό. Όλα τα αγόρια είναι ξύπνια, παίζουν και μελετούν, εκτός από τον «μεγάλο Χουσεΐν» που κοιμάται ακόμη. Σήμερα φροντιστής του σπιτιού είναι ο Στάθης. Ο Στάθης είναι καινούριος φροντιστής στο σπίτι. Έχει καλές προθέσεις και μας καταλαβαίνει. Ίσως επειδή είναι φοιτητής ψυχολογίας αλλά έχει πολύ δουλειά μπροστά του, διότι πρέπει να κρατήσει 17 νεαρά λιοντάρια ήσυχα κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τη νύχτα είναι όλα διαφορετικά σε σχέση με την ημέρα. Υπάρχουν 17 πρόεδροι και 5 κυβερνήσεις στο σπίτι. Όταν λέω για κυβερνήσεις αναφέρομαι στα υπνοδωμάτια που έχει το σπίτι, και στα οποία είναι μοιρασμένα τα παιδιά. Κάθε δωμάτιο έχει τους δικούς του κανόνες. Σε κάποιο δωμάτιο υπάρχει δημοκρατία, σε κάποιο άλλο το πολίτευμα της βασιλείας, σε άλλο δικτατορία... Εν συντομία είναι ένας άλλος κόσμος εδώ. Ο δράκος μέσα μας έχει ξυπνήσει και οι μαχητές του σπιτιού της Δήμητρας εισέρχονται στο πεδίο της μάχης. «Σπίτι της Δήμητρας» Το σπίτι έχει άλλο όνομα στην πραγματικότητα, αλλά επειδή η μεγάλη Δήμητρα είναι υπεύθυνη εδώ, εμείς το λέμε έτσι. Η μεγάλη Δήμητρα δουλεύει εδώ αρκετά χρόνια, έχει μεγάλη εμπειρία και καταλαβαίνει πολλά. Δεν είναι εύκολο να την περιγράψω, χρειάζομαι περισσότερο χρόνο για να τη μάθω καλύτερα... Ο Στάθης πρέπει να επιλέξει την τελευταία του λύση, διότι δεν θέλει οι

γείτονες να καλέσουν την αστυνομία. Προειδοποιεί τα παιδιά πως αν δεν είναι ήσυχα, θα τηλεφωνήσει στην μεγάλη Δήμητρα, αλλά δεν ακούει κανείς. Τελικά την καλεί. 30 λεπτά αργότερα. Ντριγκ...ντριγκ... Το κουδούνι της πόρτας χτυπάει. Μόλις τα αγόρια ακούν το θόρυβο της πόρτα τρέχουν επάνω στα δωμάτιά τους. Η «μεγάλη Δήμητρα» έρχεται επάνω. Εγώ στέκομαι μπροστά από το δωμάτιο μου, έχω περιέργεια να δω τι θα συμβεί. Μερικά από τα αγόρια κάθονται στον καναπέ του διαδρόμου σαν να μην έχει συμβεί τίποτα. Είμαστε πολύ καλοί ηθοποιοί! Η μεγάλη Δήμητρα μας ρωτάει γιατί κάνουμε θόρυβο. Είναι μια ώρα το βράδυ, είναι ώρα να κοιμηθούμε. Μας λέει πολλά, και τελικά ανακοινώνει «θα πάρω το ρούτερ για το ίντερνετ για σήμερα ως τιμωρία». Τα παιδιά σωπαίνουν όταν το ακούν αυτό, αρχίζουν να απολογούνται και να υπόσχονται πως δεν θα δημιουργήσουν άλλα προβλήματα. «Δήμητρα, σε παρακαλώ, στο υπόσχομαι, δεν θα κάνω πρόβλημα ξανά» λέει ο Χάντι σε φτωχά αγγλικά. Ο Χάντι παίζει ένα παιχνίδι στο κινητό και γι αυτό δεν θέλει να χάσει το ίντερνετ. Είναι απίστευτο πόσο αποδυναμωμένα φαίνονται ξαφνικά τα παιδιά που πριν μία ώρα ήταν σαν μαχητές. Τους κοιτάω και δεν με νοιάζει για το ίντερνετ, τουλάχιστο θα κοιμηθώ καλύτερα. Ο Στάθης παρακολουθεί τη σκηνή. Η μεγάλη Δήμητρα ξέρει ότι τα παιδιά δεν θα κρατήσουν την υπόσχεση τους, αλλά η καρδιά της καίγεται γι' αυτά και δεν θέλει να τα βλέπει αναστατωμένα. Φεύγει σε λίγο και στο σπίτι επικρατεί ηρεμία. Γυρνάω στο δωμάτιο μου. Θα αναρωτιέστε γιατί λέω «μεγάλη Δήμητρα» και μικρή Δήμητρα, Μάχντι ένα και Μάχντι δύο, μικρός Χουσεΐν και μεγάλος Χουσεΐν. Μερικές φορές πιστεύω πως η μεγάλη Δήμητρα μας διάλεξε επίτηδες σε ζευγάρια. Είναι αλήθεια αστείο. Ξαπλώνω στο κρεβάτι και κλείνω τα μάτια μου, αλλά το μυαλό μου είναι ξύπνιο. Σκέφτομαι τι θα συμβεί αύριο. Τι είναι καινούριο... ζζζζ